



Fot. P. Tabercki

Publikacja „Między Polesiem a Urzeczem. Kultura ludowa na obszarze działania LGD Natura i Kultura” str. 11 - 13

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie*.

Institucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020- Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Materiał opracowany przez Stowarzyszenie LGD Natura i Kultura współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach działania „Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER” PROW 2014-20



Szanowni Państwo,

Z przyjemnością witamy w najnowszym numerze naszego Biuletynu! Za nami kolejny rok pełen intensywnej pracy. Dziękujemy wszystkim, którzy wspólnie z nami podejmowali wyzwania przyczyniające się do rozwoju obszaru.

Miniony rok pokazał, jak ogromny potencjał tkwi w naszych działaniach i jak ważne jest, by kontynuować tę ścieżkę z zaangażowaniem i pasją.

Wielkimi krokami zbliżają się nabory wniosków w ramach Programu Strategicznego Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023 - 2027 oraz nowej Lokalnej Strategii Rozwoju. To moment, na który czekaliśmy z niecierpliwością, ponieważ daje on lokalnej społeczności szansę na realizację nowych

inicjatyw, które będą miały realny wpływ na życie mieszkańców. Po raz kolejny wspólnie będziemy mogli pokazać, jak kreatywność i determinacja mogą prowadzić do osiągnięcia ambitnych celów.

W bieżącym biuletynie znajdują Państwo podsumowanie działań zrealizowanych przez naszą LGD w mijającym roku. Te działania, będące kontynuacją ubiegłorocznych sukcesów, stanowią doskonały dowód na to, że potencjał obszarów wiejskich jest ogromny i pełen nieodkrytych możliwości. Wierzymy, że dzięki wzajemnej współpracy uda nam się zrealizować wiele ważnych i ciekawych przedsięwzięć w nowej perspektywie PS WPR.

LGD Natura i Kultura

Wiązowna, ul. Lubelska 53 (I piętro), tel. (22) 610 44 93

biuro@naturaikultura.pl, www.naturaikultura.pl, FB@lgdnaturaikultura

Środki na zarządzanie nową LSR

Zmieniająca się rzeczywistość ekonomiczna i społeczna oraz potrzeba efektywnego wdrażania funduszy unijnych wymagają coraz bardziej zaawansowanego podejścia do zarządzania, które uwzględnia nie tylko formalności administracyjne, ale i efektywność w realizacji projektów.

W związku z powyższym, w lipcu 2024 roku, pomiędzy Samorządem Województwa Mazowieckiego a Lokalną Grupą Działania podpisana została umowa na komponent Zarządzanie. Umowa ta ma kluczowe znaczenie, ponieważ pozwala na dalszą działalność Biura LGD, które od 2009 roku pełni istotną rolę w wspieraniu rozwoju lokalnego. Biuro LGD będzie mogło nie tylko kontynuować działalność doradczą i aktywizującą, ale także organizować nabory wniosków w ramach nowej Lokalnej Strategii Rozwoju na lata 2023 – 2027.

Dzięki wsparciu finansowemu w

ramach komponentu zarządzanie, LGD zyskuje niezbędne narzędzia do skutecznej realizacji projektów, które mają na celu poprawę jakości życia mieszkańców, rozwój infrastruktury, aktywizację lokalnych społeczności oraz promowanie zrównoważonego rozwoju. Z kolei samorząd województwa, zyskuje gwarancję, że środki zewnętrzne będą wykorzystywane w sposób efektywny i zgodny z celami strategicznymi województwa, co wpłynie na dalszy rozwój Mazowsza.

W praktyce oznacza to, że LGD będzie miała możliwość organizowania szkoleń, warsztatów i innych form wsparcia, skutecznego selekcjonowania projektów, zarządzania funduszami oraz monitorowania ich realizacji. Po raz pierwszy w historii LEADER procedura ta będzie prowadzona przy pomocy Centralnego Systemu Obsługi Beneficjenta co znacznie usprawni cały proces.

Podsumowanie realizacji projektu współpracy KULT

Doczekaliśmy finału ostatniego spośród sześciu zaplanowanych przez naszą grupę projektów współpracy. Projekt KULT „Kultura lokalnie. Przestrzeń inspiracji” pokazał jak wielką rolę w życiu lokalnym odgrywa dziedzictwo kulturowe, jak może integrować różne grupy społeczne, oraz pozytywnie wpływać na rozwój kreatywności i innowacyjności.

Do realizacji projektu przystąpiły wraz z nami trzy lokalne grupy działania z terenu Mazowsza: Stowarzyszenie "Dziedzictwo i Rozwój", Stowarzyszenie "Razem dla Radomki", LGD Ziemi Mińskiej oraz jedna lokalna grupa z Włoch, sycylijska Gruppo di Azione Locale GAL Etna Sud. Projekt KULT miał na celu umożliwienie wzrostu atrakcyjności regionów oraz odkrywanie, zachowanie i wykorzystanie lokalnego dziedzictwa kulturalnego, wymianę doświadczeń i aktywizację społeczną w zakresie podnoszenia kompetencji mieszkańców i organizacji pozarządowych - poprzez realizację szeregu działań na terenie gmin tworzących poszczególne LGD.

Zadania projektu były realizowane od roku 2023. W poprzednim numerze naszego biuletynu informowaliśmy o przeprowadzonym kursie szycia na maszynie, konkursie kulinarnym, zainstalowanych w każdej z gmin członkowskich LGD świetlistych neonach z nazwami miejscowości oraz wyjeździe studyjnym do partnera zagranicznego. Na kolejnych stronach przedstawimy inicjatywy zrealizowane w ramach projektu w 2024 roku.



Neony z nazwami miejscowości, fot. LGD

Warsztaty rękodzieła—projekt KULT

Realizację KULT-u w bieżącym roku rozpoczęliśmy od zorganizowania warsztatów z makramy dla dorosłych oraz warsztatów z filcu dla dzieci. Skupiliśmy się na wypromowaniu rękodzieła jako formy kreatywnej ekspresji oraz daliśmy możliwość opanowania tradycyjnych technik, które mogą być wykorzystywane do tworzenia unikalnych ozdób i przedmiotów codziennego użytku.



Warsztaty z filcu , fot. LGD

Warsztaty z filcu dla dzieci były szczególnie kolorowe i radosne. Najmłodsi uczestnicy mieli okazję nauczyć się podstawowej techniki filcowania, tworząc własne etui. Pod czujnym okiem instruktora, dzieci mogły wyrazić swoją kreatywność, dobierając kolory i dekoracyjne elementy do swoich



Warsztaty z filcu , fot. LGD

prac. Tworzenie z filcu to nie tylko świetna zabawa, ale także rozwijanie zdolności manualnych oraz poznawanie wartości pracy ręcznej. Dzieci były bardzo zaangażowane i dumne z efektów swojej pracy, które zabrały ze sobą jako trwałą pamiątkę.

Warsztaty z makramy dla dorosłych i młodzieży polegały na tworzeniu ozdób na ścianę z wykorzystaniem techniki węzłów makramowych. Uczestnicy nauczyli się, jak z nici stworzyć efektowne wzory, które mogą służyć jako dekoracje do domu lub biura. Makrama, będąca jedną z najstarszych form rękodzieła, pozwalała uczestnikom wyciszyć się, skupić na precyzyjnych ruchach i jednocześnie w pełni oddać się twórczemu procesowi.



Warsztaty z makramy, fot. LGD

Powstałe ozdoby były różnorodne – od prostych wzorów po bardziej zaawansowane kompozycje, co sprawiło, że każda praca była unikalna.

Warsztaty odbyły się w kilku lokalizacjach, co pozwoliło dotrzeć do szerokiego kręgu odbiorców i umożliwiło uczestnikom z różnych części obszaru skorzystanie z tej formy twórczej edukacji. W sumie w obu

aktywnościach wzięła udział imponująca liczba 140 osób – dorosłych, młodzieży i dzieci!

Zajęcia stanowiły doskonałą okazję do integracji lokalnej społeczności, a także do rozwoju umiejętności rękodzielniczych, które mogą zostać wykorzystane w przyszłości, np. w zakresie tworzenia własnych projektów artystycznych.

Kurs w Akademii Łucznicza - projekt KULT

W ramach projektu KULT umożliwiliśmy naszym utalentowanym mieszkańcom udział w szkoleniach dla rękodzielników. Kursy takie organizuje Akademia Łucznicza, dając możliwość rozwijania swoich umiejętności w tradycyjnych technikach rzemieślniczych. Obok cennej wiedzy uczestnicy zdobywają certyfikaty potwierdzające ich kompetencje w danej dziedzinie.

Dwie mieszkanki obszaru miały okazję uczestniczyć w szkoleniu z tkaniny artystycznej. Ten wyjątkowy kurs pozwolił im na zgłębienie tajemnic tkania i pracy z różnorodnymi materiałami. Uczestnicy nauczyli się, jak tworzyć unikalne tkaniny, które mogą mieć różnorodne zastosowanie.

Kolejne dwie osoby uczestniczyły w szkoleniu z wikliny, gdzie pogłębiały wiedzę w zakresie tradycyjnej sztuki plecionkarstwa. Kurs ten obejmował techniki plecenia wikliny, które pozwalają na tworzenie różnorodnych



Logo Stowarzyszenia Akademia Łucznicza

przedmiotów użytkowych. Stanowił doskonałą okazję, by poznać tajemniki ręcznego rzemiosła, które łączy tradycję z nowoczesnym wzornictwem. Szkoła zapewniła profesjonalne wsparcie instruktorskie, co pozwoliło uczestnikom na pełne skupienie na doskonaleniu swoich umiejętności i wykonaniu własnych prac, które będą mogły stanowić wspaniałą pamiątkę lub być wykorzystane w praktyce zawodowej.

Wyjazd studyjny do zagranicznego partnera - projekt KULT

W bieżącym roku kolejna grupa lokalnych liderów mogła uczestniczyć w wyjeździe studyjnym na Sycylię, gdzie funkcjonuje partnerska grupa projektu Gruppo di Azione Locale GAL Etna Sud. Przedstawiciele lokalnych grup działania uczestniczących w projekcie mogli podczas wyjazdu zgłębiać wiedzę na temat sycylijskiej tradycji wytwarzania produktów lokalnych oraz nawiązywać współpracę i wymieniać najlepsze praktyki z tamtejszymi wytwórcami.

Uczestnicy spotkali się z lokalnymi producentami, którzy opowiedzieli o swojej pracy, procesie produkcji oraz znaczeniu ochrony tradycyjnych metod wytwarzania. Był to także doskonały moment na zapoznanie się z lokalnymi metodami promocji produktów, które łączą dziedzictwo kulturowe z nowoczesnymi trendami rynkowymi. Pobyt stanowił także doskonałą okazję do bezpośredniej interakcji z sycylijską



Wyjazd studyjny na Sycylię, fot. LGD

sztuką i zabytkami. Takie doświadczenie wzbogaciło wiedzę o tym, jak pielęgnowane lokalnych tradycji, kultury i produktów można przekuć w fundament zrównoważonego rozwoju regionu.

Wyjazd stanowił pole do wymiany doświadczeń oraz integracji działań wspierających rozwój produktów lokalnych i turystyki kulturowej. Dzięki zdobytej wiedzy, uczestniczący w wyjeździe mieszkańcy naszego obszaru, będą mogli wdrażać najlepsze rozwiązania na swoim rodzimym terenie.

Wyjazd studyjny do Dźwirzyna – projekt KULT

W ramach projektu KULT zorganizowany został także krajowy wyjazd studyjny - do malowniczej miejscowości Dźwirzyna nad polskim morzem. Celem wyjazdu była wymiana dobrych praktyk oraz inspiracji w zakresie turystyki oraz promocji obszarów z wykorzystaniem lokalnych tradycji. Udział w wyjeździe zwyczajowo wzięli przedstawiciele lokalnych instytucji, organizacji pozarządowych oraz liderzy społeczności lokalnych.

Wyjazd do Dźwirzyna stanowił doskonałą okazję do zapoznania się z najlepszymi przykładami różnorodnych działań, które mają miejsce w nadmorskich miejscowościach.

Uczestnicy mieli okazję zapoznać się z wdrażanymi z sukcesem projektami w zakresie turystyki, takimi jak ścieżki edukacyjne, mapy i stacje rowerowe oraz w zakresie tradycji - rękodzielnicze działalności gospodarcze. Podczas wyjazdu odbyły się spotkania z lokalnymi liderami, którzy podzielili się swoimi doświadczeniami w zakresie tworzenia przestrzeni



Wyjazd studyjny do Dźwirzyna, fot. LGD

sprzyjających promowaniu swojego regionu. Uczestnicy wyjazdu wymieniali się doświadczeniami i pomysłami, które mogą zostać wykorzystane w ich własnych miejscowościach, wzbogacając ofertę kulturalną, turystyczną i społeczną.

Wyjazd studyjny przyczynił się do nawiązania współpracy między lokalnymi liderami oraz otworzył nowe możliwości do realizacji ciekawych projektów.



Wyjazd studyjny do Dźwirzyna, fot. LGD

Kurs szycia - projekt KULT

W bieżącym roku zorganizowaliśmy drugą edycję kursu szycia na maszynie, który cieszył się wyjątkową popularnością wśród uczestników. Kurs ten, skierowany do osób pragnących nauczyć się podstaw szycia lub doskonalić swoje umiejętności, spotkał się z bardzo pozytywnym odbiorem, co skłoniło nas do ponownego zaplanowania takiego wydarzenia.

Doświadczona instruktorka krok po kroku wprowadzała uczestników w świat szycia, dzieląc się praktycznymi wskazówkami i cennymi poradami, które przyczyniły się do szybkiego rozwoju umiejętności.

Z kursu skorzystać mogły zarówno osoby, które dopiero zaczynają swoją przygodę z maszyną do szycia, jak i te, które chciały poszerzyć swoje umiejętności i zdobyć nowe doświadczenia. Uczestnicy zwyczajowo mieli okazję stworzyć własne krawieckie dzieła. Zajęcia odbywały się w małych grupach, co pozwoliło na indywidualne podejście do każdego



Kurs szycia na maszynie, fot. LGD

uczestnika, a także sprzyjało intensywnej nauce i wymianie doświadczeń.

Bardzo cieszymy się, że kurs zyskał tak duże zainteresowanie!

Wydanie publikacji o kulturze ludowej obszaru—projekt KULT

Na szczególną uwagę zasługuje ostatnie z zadań zrealizowanych w ramach przedmiotowego projektu – wydanie publikacji o kulturze ludowej na obszarze działania LGD Natura i Kultura. Do współpracy przy realizacji tego zadania zaprosiliśmy uznanego antropologa i archeologa, kustosa dyplomowanego i Kierownika Pracowni Antropologicznej w Państwowym Muzeum Antropologicznym w Warszawie, badacza, któremu zawdzięczamy odkrycie Urzecza – Pana dr. Łukasza Maurycego Stanaszka.

Urzecze i Polesie to regiony o wyjątkowej wartości kulturowej i historycznej. Publikacja ta stanowi kompleksowe opracowanie, które zgłębia historię, tradycje tych obszarów, ukazując ich znaczenie w kontekście dziedzictwa kulturowego Mazowsza. Książka ta ma za zadanie upowszech-

nić wiedzę o unikalnych cechach Urzecza i Polesia.

25 października 2024 roku w Duchnowskim Domu Kultury miało miejsce wyjątkowe wydarzenie, które połączyło pasję do tradycji, muzyki ludowej oraz historii regionu - spotkanie autorskie z autorem naszej publikacji - dr. Łukaszem Maurycem Stanaszkiem. Spotkanie rozpoczęło się od występu Kapeli Wyczółki, grupy muzycznej, która odtwarza dawne melodie wiejskie z regionu Urzecza. Kapela, korzystając z zapisów Oskara Kolberga, oddaje charakterystyczne dla tych obszarów brzmienia ludowej muzyki. Założycielem Kapeli jest Piotr Dorosz, etnomuzikolog i pracownik Radiowego Centrum Kultury Ludowej (Polskiego Radia). To właśnie Piotr Dorosz poprowadził główną część spotkania, czyli wywiad z autorem książki.

Podczas prowadzonej rozmowy Autor opowiedział o swojej pracy badawczej oraz o procesie powstawania publikacji.

Następnie na scenie pojawił się Zespół Folklorystyczny Piskorze, który od sześciu lat działa przy Ochotniczej Straży Pożarnej w Łukówcu. Zespół wykonał tradycyjne pieśni ludowe, które są szczególnie bliskie sercom mieszkańców naszego obszaru. Pani Jolanta Żek, Wiceprezes OSP Łukówiec, opowiedziała o historii powstania zespołu oraz o roli, jaką odegrał dr Łukasz Stanaszek, inspirując mieszkańców Łukówca do założenia grupy i kontynuowania tradycji lokalnych.

Spotkanie miało także elementy kulinarne – dla uczestników przygotowano poczęstunek, który składał się z potraw charakterystycznych dla regionu Urzecza i Polesia. Były to smaki, które do dziś kultywowane są w lokalnych społecznościach, odzwierciedlając unikalne tradycje kulinarne tych obszarów.

Po części artystycznej i wykładzie,

autor publikacji, dr Łukasz Stanaszek, podpisywał książki, które zostały wręczone gościom. To był moment, w którym uczestnicy mieli okazję bezpośrednio porozmawiać z autorem i zgłębić tematykę książki.

Warto podkreślić, że wieczór miał bardzo przyjazną i rodzinną atmosferę, a część gości zdecydowała się na przebranie w tradycyjne stroje regionalne, co dodało spotkaniu dodatkowego uroku i autentyczności. Wieczór z pewnością pozostanie w pamięci wszystkich uczestników jako wyjątkowy moment wspólnego świętowania dziedzictwa kulturowego Urzecza i Polesia.

Wydanie publikacji stanowiło niezwykle ważną część szerokich działań mających na celu promocję dziedzictwa kulturowego regionu w ramach projektu KULT. Działania te mają na celu nie tylko dokumentowanie, ale także wzmocnienie świadomości społecznej na temat konieczności ochrony i pielęgnowania lokalnych tradycji oraz zasobów naturalnych.



Spotkanie autorskie z Panem dr. Ł. M. Stanaszkiem, fot. P. Tabencki

Projekt KULT zakończył się z sukcesem, a jego rezultaty – zarówno te materialne, jak i niematerialne – pozostaną z nami na długie lata. Dzięki zaangażowaniu wszystkich uczestników, mieszkańcy zyskali przestrzeń pełną inspiracji, która będzie motywowa-

wać do dalszego twórczego działania i pielęgnowania lokalnych tradycji. Projekt KULT to ważny krok ku rozwojowi obszaru, który pokazał, wielką rolę dziedzictwa kulturowego w życiu społecznym oraz siłę współpracy w budowaniu przestrzeni kreatywnej.

Nabory już w przyszłym roku !

Rozpoczynająca się nowa perspektywa Programu Strategicznego Wspólnej Polityki Rolnej, znanego nam dotychczas jako Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, wnosi zmiany w zakresie dostępnych funduszy oraz priorytetów, które mają na celu wspieranie rozwoju obszarów wiejskich poprzez inwestycje w infrastrukturę, przedsiębiorczość, ochronę środowiska oraz integrację społeczności lokalnych.

Jako lokalna grupa działania stworzyliśmy strategię rozwoju obszaru, która wpisuje się w nowe założenia PS WPR. W nadchodzącym roku planowane są nabory wniosków dla mieszkańców naszego obszaru w ramach nowej perspektywy. Nabory wniosków będą obejmować szeroką gamę działań, w tym wsparcie dla projektów z zakresu rozwoju przedsiębiorczości, infrastruktury publicznej, ekologicznych inicjatyw oraz działań na rzecz integracji społecznej i kulturalnej. Szczególny nacisk zosta-



nie położony na działania sprzyjające zrównoważonemu rozwojowi wsi oraz poprawie jakości życia jej mieszkańców.

Aby ułatwić ubieganie się o wsparcie finansowe, planujemy już pierwsze szkolenia z zakresu wypełniania wniosków. Szkolenia te będą miały na celu przygotowanie potencjalnych beneficjentów do składania poprawnych, kompletnych i zgodnych z wymaganiami wniosków, co znacząco zwiększy ich szanse na uzyskanie dofinansowania. Eksperti z zakresu funduszy unijnych oraz pracownicy biura LGD poprowadzą praktyczne warsztaty, które obejmą wszystkie etapy procesu aplikacyjnego – od przygotowania dokumentacji po złożenie wniosku.

Zachęcamy wszystkich zainteresowanych do wzięcia udziału w szkoleniach i zapoznania się z harmonogramem przyszłorocznych naborów, który udostępniłmy na naszej stronie internetowej.